

komme Tider tilbage i vort konstitutionelle Liv — det vil sige, naar vi fik et konstitutionelt Liv tilbage, — hvor det vilde gaa til paa samme Maade, men selv om Rigsdagssamlingen da blev afbrudt, paaftaar jeg, at Arbejdet i vedkommende Samling ikke derfor var spildt. Jeg har ikke forstaaet den sidste Taler og Ministeren tidligere saaledes, at de vare særlig stiftede til at arbejde sammen paa Gjennemførelsen af en Retsreform. Det er forekommet mig, at der har været megen principiel Forskjel mellem disse to ærede Herrer's Standpunkter, men i Dag forekommer det mig ikke, at det træder frem, hvorimod der er et sælles Onske hos dem om at komme til at arbejde paa Sagen. Der er yttret, at Folkethinget, og det gjælder maaste alle Sider, ikke har videre Interesse af at tage dette Spørgsmaal op, at der er ikke siden forrige Samling stet Noget, som kunde lade den nuværende Justitsminister formode, at man her overhovedet bryder sig om en Retsreform. Hvis det er Tilfældet, skulde man næsten antage, at Thinget er veltilfreds med det nuværende Retsystem, og at man ikke bryder sig videre om de Paragrafer i Grundloven, som tilsiige Offentlighed og Mündtlighed i Retspleien samt Adskillelse mellem Forvaltningen og Dommermyndigheden. Jeg har imidlertid ikke hørt nogenomhelst Ytring — jeg taler isvrigt her selvfølgelig kun efter min egen Opfattelse — der lader mig formode, at man i alt Fald fra Demokratiet's Side har erklæret sig fornøjet med det nuværende Retsystem, og mindst saaledes, som dette er brugt, som det har givet sig Udtryk ikke blot ved Forhør og Varetægtsfængsel, men tilvisse ogsaa ved Domme i de senere Aaringer. Jeg tror meget mere, at det er gaaet op for Demokratiet, at naar Forholdene ere overordentlig vanskelige, naar i en tidligere konstitutionel Stat Grundloven er gaaet overbord, og det Hele er faldet og ligger, og kun den stærke syssite Magt har Ret, svækkes let og ogsaa særlig det, der staa udenfor den lovgivende Myndighed og skulde staa selvstændigt, Domstolene; de paavirkes ogsaa let under disse Forhold, og man har her saaget ligesom Betræffelse paa Historiens Vidnesbyrd i andre Lande om, at i saadanne Tider ere Regeringens Domstole allermindst at stole paa, fordi Dommerne allesammen ere Mennesker og ikke saa gode, som de burde være. Jeg skal ikke have det Mindste imod, om man fra højre og venstre Side her i Salen modsiget det, men jeg vil blot have Lov til at udtale min personlige Opfattelse, at Befolkningen her i Landet har de nævnte

Grundlovsbestemmelser ligesaa høiere, som jeg er overbevist om, at de Mænd havde dem, hvem det skuldes, at der i Grundloven er indsat Bestemmelserne om Mündtlighed og Offentlighed, om Rævnings Indførelse og om Dommermyndighedens større Selvstændighed og Adskillelse fra Forvaltningen — ligesaa høiere som nogeninde —; og at den navnlig under det senere Regiment, især i de sidste 4 Aar, har saaget disse Grundlovsbestemmelser langt høiere. Det er min Opfattelse — vær saa artig, jeg taaler Modsigelse. Men hvorledes kan denne Betragtning, hvis den er saa almindelig, stemme med, at vi ikke her rejse os og anmode den ærede Justitsminister om at tage denne Sag i sin Haand og lede denne Sags Behandling, jævnsides med at hans Kollega Krigsministeren med Justitsministerens Billigelse anvender Millioner til Fæstninger og Kanoner, og at forelægge Love, som om der virkelig eksisterede en Grundlov med andre Paragrafer end §25, som vi jo ikke maa glemme, naar vi tale om den ærede Justitsminister, den er jo hele hans Grundlov, naar denne „fortolkes paa en fornøftig Maade?“ Hvorledes kan det være, at en Befolkning, der ikke elsker det nuværende Retsystem og heller ikke har særlig Grund dertil, ikke staa saaledes op og beder, om den nuværende Justitsminister vil tage denne Sag op? Jeg tror ikke, at det er fordi, man har Mistillid til den nuværende Justitsministers Dygtighed til at bedømme denne Sag. Jeg veed ikke, om det gaar Andre som mig, men jeg veed, at skulde jeg tænke mig tilbage for 20 Aar siden, saa stod den nuværende Justitsminister i første Række blandt de Mænd, som jeg troede baade at være i Stand til at magte den Opgave, at være ledende for en saa omfattende og betydningsfuld Reform for hele vort offentlige Liv, og tillige at virke for Befæstelsen af vor konstitutionelle Frihed. Naar jeg nu ikke deltager deri, er min personlige Betragtning den, at den ærede Justitsminister staa i en Stilling til Folkethinget, til Befolkningen som Medlem af det provisoriske Ministerium, der giver os ikke det fjerneste Haab om, at han lykkelig kan lede en saadan Sag under de nuværende Forhold, og som ikke giver mig det mindste Haab om, at han kan faae Kræfterne til at samle sig saaledes om og til at interessere sig saaledes for Reformen, at den kan gennemføres under de Forhold, hvorunder vi nu leve. Det er nemlig min Overbevisning, at saaledes som det er gaaet i Folkethinget i det sidste Par Samlinger, vil det ikke længere kunne gaa. Man vil ikke kunne sige: Nu skyde vi Grundlovs-spørgsmaale!